

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування «Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»

(назва магістерської програми)

на тему: «Облік і аудит розрахунків за виплатами працівникам: питання методології та практики на прикладі ПАТ «ОЗГТВ»

(назва теми)

Виконавець:

студент ЦЗФН факультету

Умриш Марія Василівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

Кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Нікуліна Татяна Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На кожному підприємстві, галузі, організації чи установі в Україні має бути реальна і достовірна інформація про заробітну плату, її розмір, нарахування, утримання, виплату. Таку інформацію повинен забезпечити бухгалтерський облік.

Одним із основних факторів, що впливають на ефективну діяльність та конкурентоспроможність підприємства, є витрати на оплату праці. Для підприємства-роботодавця заробітна плата його працівників є однією з найбільших статей витрат. Організація оплати праці цікавить не тільки бухгалтера, аудитора та роботодавця, але і самого працівника, і державні контролюючі органи. На сьогодні в Україні існує необхідність в радикальних змінах в організації й стимулюванні ефективності праці, оптимізації доходів працюючих та їх оподаткування, що є обов'язковою передумовою сталого соціально-економічного розвитку. Відповідно, цілком закономірною є потреба у своєчасній, об'єктивній і достовірній інформації про розрахунки з оплати праці з погляду кожної із сторін соціально-трудових відносин - держави, роботодавця і найманого працівника.

Облік виплат працівникам займає одне з центральних місць у системі бухгалтерського обліку, тому що є невід'ємною частиною діяльності будь-якої організації. Саме праця є одним з найважливіших елементів витрат виробництва та обігу. Виплати є основним джерелом прибутків робітників компанії, і за їх допомогою здійснюється контроль за мірою праці та споживання, вони використовуються як найдієвіший важіль управління економікою.

Виплати працівникам були, є і ще тривалий час будуть важливим якісним показником економічного господарювання. Розмір виплат залежить безпосередньо від ефективності виробництва, продуктивності праці, конкурентоспроможності продукції, і є не лише індикатором, що визначає загальний життєвий рівень працівників, бо від їх стану та форм реалізації, частки у валовому національному продукті багато в чому залежать можливості розвитку економіки взагалі. В умовах сучасного ринкового механізму через формування сукупного попиту виплати працівникам забезпечують не лише основи відтворення робочої сили, вони стають дедалі вагомішим чинником відтворення суспільного виробництва. Саме тому удосконалення організації обліку та аудиту розрахунків за виплатами працівникам є актуальною проблемою сьогодення.

Теоретичні і методичні аспекти вдосконалення оплати праці і матеріального стимулювання, аналіз тенденцій його подальшого розвитку представлені в багатьох публікаціях учених-економістів України і інших держав. Серед них особливу увагу звертають на себе роботи А.А. Бугуцко, М.Х. Вдовіченко, В.С. Дієсперова, В.Н. Поліщука, В.В. Сопко, Ц.Р. Струмиліна, Г.З. Слізенгера, В.Н. Завгороднього, Н.І. Маліка, Н.Н. Павловської, Р.Н. Яковлева і інших. В їх публікаціях широко розглядаються

питання, пов'язані з обліком і організацією оплати праці, його продуктивності і ефективності. Проте, є ще багато невирішених питань теоретичного, методологічного і практичного характеру.

Мета дослідження. Метою роботи є висвітлення теоретичних і практичних проблем та розробка шляхів удосконалення організації обліку і аудиту розрахунків за виплатами працівникам.

Завдання дослідження:

- охарактеризувати методичні підходи до трактування сутності та значення розрахунків за виплатами працівникам;
- розкрити нормативну регламентацію обліку розрахунків по заробітній платі;
- простежити основні методологічні аспекти аудиту дотримання трудового законодавства і розрахунків за виплатами працівникам;
- надати організаційно-економічну характеристику підприємства;
- дослідити формування бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці на базовому підприємстві;
- проаналізувати ефективність розрахунків з оплати праці та дослідити систему внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві;
- запропонувати напрями вдосконалення обліку та контролю розрахунків по заробітній платі на підприємствах.

Об'єкт дослідження. Об'єктом кваліфікаційної роботи виступає ПАТ «ОЗГТВ», а саме, виступатиме інформаційно-аналітичне забезпечення обліку і аудиту розрахунків з оплати праці, що є важливою ланкою системи соціально-трудових відносин.

Предмет дослідження. є організація обліку та аудиту розрахунків за виплатами працівникам.

Методи дослідження. В роботі були використані наступні методи: спостереження, порівняння (при вивченні науково-економічної та нормативної бази обліку розрахунків з працівниками); аналіз та синтез (для деталізації предмета дослідження та вивчення його структурних складових); методи дедукції і індукції (для формування узагальнюючих висновків щодо стану обліку розрахунків на досліджуваному підприємстві), методи економічного аналізу (для проведення оцінки фінансового стану, аналізу показників фонду оплати праці та пов'язаних з цим розрахунків), а також метод узагальнення.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження стали Закони і законодавчі акти України з питань обліку, аудиту, аналізу та інших питань економіки, національні стандарти бухгалтерського обліку, план рахунків бухгалтерського обліку. До того ж використані публікації статистичних і наукових установ, праці вітчизняних, зарубіжних учених і фахівців в області праці і заробітної плати, практичні дані ПАТ «ОЗГТВ», його фінансова та податкова звітність, усні консультації працівників підприємства, а також ресурси мережі Інтернет. Практична цінність роботи полягає в розробці рекомендацій щодо вдосконалення системи обліку, аудиту та аналізу виплатам працівникам на ПАТ «ОЗГТВ».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (72 найменувань) та 32-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 145 сторінок. Основний зміст викладено на 7-133 сторінках. Робота містить 21 таблиць, 32 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 2 статті: Стислий аналіз проекту нового трудового кодексу, Сучасні проблеми обліку розрахунків з оплати праці: неповний робочий час на підприємстві // Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації, IV міжнародної студентської науково – практичної інтернет – конференції, Одеса, ОНЕУ 2018.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретико – методичні аспекти обліку розрахунків за виплатами працівникам»** розглянуто науково – методичні підходи до трактування сутності та значення розрахунків за виплатами працівникам, облік розрахунків з оплати праці, первинне відображення розрахунків з оплати праці, синтетичний і аналітичний облік розрахунків з оплати праці, проблемні і невирішені питання в умовах використання МСФО.

У другому розділі **«Організація обліку розрахунків за виплатами працівникам на об'єкті дослідження»** проаналізовано загально організаційно – економічна характеристика досліджуваного підприємства, методика відображення бухгалтерських розрахунків з оплати праці на ПАТ «ОЗГТВ», особливості автоматизації облікових робіт по виплатам працівникам на підприємстві, особливості систематизації та узагальнення інформації з виплат працівникам з метою формування звітності, економічно – математичне моделювання розрахунків з оплати праці на ПАТ «ОЗГТВ», запропоновано напрямки удосконалення діючої на об'єкті дослідження системи оплати праці

У третьому розділі **«Аудит і економічний аналіз розрахунків за виплатами працівникам: теоретичні і практичні аспекти»** розглянуто сутність і законодавче регулювання аудиту розрахунків за виплатам працівникам, система показників, інформаційна база та методологічні прийоми контролю розрахунків з оплати праці, діюча методика аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві, аналіз розрахунків з оплати праці на досліджуваному підприємстві, напрямки покращення обліку та контролю розрахунків за виплатами працівникам на підприємстві.

ВИСНОВКИ

З розвитком суспільства виникає потреба вести облік розрахунків за виплатами працівникам. Даний процес є дуже трудомістким і вимагає точності та зосередженості в роботі. Бухгалтерський облік розрахунків за виплатами працівникам знаходиться весь час у процесі розвитку, тому що він

безпосередньо пов'язаний із соціальним і економічним життям держави, яке перебуває завжди в динаміці.

Ринкова економіка істотно змінила уявлення про сутність оплати і стимулювання праці. Якщо вона зацікавлює працівників, тоді сприяє зростанню продукції та розвитку підприємства. Інакше – вона, щонайменше, стримує продуктивність. Зацікавленість працюючих у підвищенні якісних показників досягається шляхом забезпечення вищої самостійності та відповідальності кожного працюючого та пов'язанням оплати праці зі змінами у змісті праці та якості продукції. Тому, вибір форми та системи оплати праці в сучасних ринкових умовах для ефективної мотивації та організації заробітної плати на підприємствах набуває особливого значення, а також дає змогу правильно обрати форми та системи заробітної плати, які враховують особливості трудового процесу, завдання, що стоять перед конкретним робочим місцем, професією і кваліфікацією робітника, його особисті інтереси, що є ефективним організаційним засобом і значним мотивувальним фактором [36, с. 109].

Оплата праці займає важливе місце у витратах та має стимулююче значення у підвищенні виробничих та фінансових показників підприємства, тому кожне підприємство повинне з максимальною точністю контролювати розміри витрат на оплату праці.

В ході написання випускної кваліфікаційної роботи було встановлено складові оплати праці, а саме: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата та інші заохочувальні та компенсаційні виплати працівникам підприємства. Дані витрати на підприємстві виходячи з відрядних розцінок, тарифних ставок і посадових окладів, що встановлюються залежно від результатів праці, її кількості і якості, стимулюючих і компенсаційні виплат, системи преміювання робітників, керівників, спеціалістів, службовців за виробничі результати. На підприємствах України розрізняють дві форми оплати праці працівників – погодинна та відрядна.

На сьогоднішній день особлива увага приділяється нормативно-законодавчому регулюванню заробітної плати працівника та розрахунків на оплату праці підприємства, це звісно обумовлено соціальною політикою держави та негативним економічним становищем країни. В першу чергу це нормативні акти, які регулюють економічну, правову та організаційну діяльність суб'єктів господарювання, що безпосередньо впливає на облік розрахунків на оплату праці.

В такий не легкий час на поміч приходять вивчення спеціалізованої літератури присвяченої вивченню обліку, контролю та аналізу розрахунків на оплату праці дають змогу покращити розуміння нормативних актів, поглибити знання в даному питанні, відкрити нові можливі погляди на здійснення організації бухгалтерського обліку, контролю та аналізу господарської діяльності з витрат на оплату праці, що значно поліпшує роботу бухгалтера.

Важлива роль належить алгоритму розрахунку витрат на оплату праці, що використовуються в бухгалтерському обліку на підприємстві, а саме

розрахунок основної заробітної плати, відпускних, індексація заробітної плати працівників та інші виплати працівникам.

Всі утримання на підприємстві повинні здійснюватися згідно до вимог законодавства.

І найважливіше в здійсненні обліку виплатам працівникам це своєчасне виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про господарські операції з розрахунків на оплату праці, тобто ведення первинної документації.

Отже, від правильного ведення первинних документів при здійсненні операцій з оплати праці та нарахувань від неї залежить якість, правдивість, повнота і своєчасність розрахунків з працівниками та в цілому облікової інформації з оплати праці на підприємстві.

В Україні досить часто змінюються законодавчі та нормативні документи, які в свою чергу регламентують оподаткування витрат на оплату праці, тому бухгалтеру необхідно завжди пильно слідкувати за змінами. Це стосується і змін у прожитковому мінімумі та мінімальній заробітній платі, адже саме від цього залежить розмір утримань з доходу фізичних осіб, розмір податкової соціальної пільги тощо [2].

Аналізуючи історичні аспекти розвитку обліку розрахунків за виплатами працівника, можна сказати, що майже кожен економіст приділяв увагу цьому процесу і кожна школа бухгалтерського обліку зробила свій внесок у розвиток цього питання.

На підставі проведеного дослідження організації обліку на ПАТ «ОЗГТВ» можна зробити наступні висновки:

1. У роботі наведена загальна характеристика досліджуваного підприємства - ПАТ «ОЗГТВ». Основними видами діяльності ПАТ «ОЗГТВ» є оптова і роздрібна торгівля гумовими виробами і надання оренди;

2. Основним підрозділом, який займається веденням бухгалтерського обліку, податкового обліку та складанням фінансової звітності в компанії є головний бухгалтер Моргун О.О., яка включає всі необхідні департаменти для повного, достовірного і оперативного відображення операцій в обліку;

3. При вивченні діючої практики обліку розрахунків по виплатам працівникам з'ясовано, що досліджуваному підприємстві система обліку автоматизована за допомогою програми «1С: Підприємство». Організація первинного, аналітичного та синтетичного обліку на підприємстві здійснюється у відповідності до чинного законодавства;

4. Первинний облік здійснюється на підставі первинних документів, а саме: наказ (розпорядження) про прийом на роботу, табель обліку використання робочого часу, наказ (розпорядження) про надання відпустки, лікарняний лист на інші. Аналітичний облік на ПАТ «ОЗГТВ» ведеться на основі розрахункової відомості, оборотно-сальдової відомості. Синтетичний облік нарахування і розподілу виплат працівникам здійснюється на активно-пасивному розрахунковому рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам».

5. В процесі проведення аудиту розрахунків по оплаті праці аудитору необхідно, перш за все, керуватися нормативно-правовими актами, що регламентують даний об'єкт обліку, чітко спланувати хід виконання перевірки, вивчити джерела інформації та обрати найефективніші методи здійснення перевірки. Для забезпечення документування результатів аудиту необхідно формувати робочі документи. Інформація з робочих документів систематизується в аудиторському висновку та доводиться до відома керівника підприємства.

З метою подальшого удосконалення організації бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці на методологічному рівні у ПАТ «ОЗГТВ» нами пропонується наступне:

1. Зменшення кількості документації завдяки впровадженню накопичувальних документів, використання типових міжвідомчих форм, пристосованих до використання автоматизованих бухгалтерських програм;

2. Подальше реформування заробітної плати на підприємствах доцільно здійснювати за рахунок її підвищення, встановлення єдиних регуляторів і рівноцінних умов відтворення робочої сили незалежно від форм власності;

3. Зробити деякі зміни в системі оплати праці, призначити премію найактивнішим працівникам підприємства, мотивувати працівників;

4. Підвищення частки мінімальної заробітної плати у середній заробітній платі, удосконалення механізму державного регулювання оплати праці працівників;

5. Посилити відповідальність за порушення трудового законодавства;

6. Забезпечити справедливість оплати праці, створити належні умови для зростання добробуту працівників до рівня європейських країн;

7. Розробити графік документообігу для підприємства, це дозволить ефективніше виконувати свої обов'язки працівникам;

8. Пошук форм матеріального стимулювання працівників за реалізацію окремих завдань щодо поліпшення техніко-технологічних чинників;

9. Доцільно рекомендувати підприємству оптимізувати матеріальні витрати. Варто переглянути їх склад та структуру, та впевнитись чи раціональним були ці витрати, адже все це впливає на величину прибутку підприємства.

АНОТАЦІЯ

Умриш Марія Василівна, «Облік і аудит розрахунків за виплатами працівникам: питання методології та практики на прикладі ПАТ «ОЗГТВ»

(прізвище та ініціали студента)

(назва кваліфікаційної роботи)

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою «Облік, аудит і оподаткування в управлінні підприємницькою діяльністю»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – ПАТ «ОЗГТВ».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти та практика обліку, аналізу і аудиту розрахунків за виплатами працівникам та пов'язаними з ними розрахунками.

Проаналізовано ефективність використання коштів на оплату праці робітників підприємства. Розглянуто питання організації внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці та шляхи удосконалення методики обліку та внутрішнього контролю розрахунків з оплати праці на базовому підприємстві.

Запропоновано ввести до практики використання графіків документообігу, розробити гнучкі тарифні ставки та посадові оклади, оптимізувати матеріальні витрати. Рекомендовано переглянути склад та структуру витрат на оплату праці, зменшити кількість документації за рахунок впровадження накопичувальних документів, використання типових міжвідомчих форм, пристосованих до використання автоматизованих бухгалтерських програм.

Ключові слова: виплати працівникам, оплата праці, фонд оплати праці, форми оплати праці, нарахування, утримання, відрахування.

ANNOTATION

Umrysh Mariia Vasylivna “Accounting and audit of employee benefit settlement:

(student's name and initials)

(title of the qualification thesis)

issues of methodology and practice (example of OZGTV PJSC)”

qualification thesis for the master degree in specialty 071 “Accounting and taxation” by the master educational program “Accounting, audit and taxation in business management”.

Odessa National Economic University

Odessa, 2018

The Master's qualification thesis consists of three parts. The object of the research is OZGTV PJSC.

The theoretical aspects, as well as the practice of accounting, analysis and audit of settlement of the employee benefits and related settlements are considered in the work.

The utilization efficiency of the payroll budget of the enterprise was analyzed. The issue of organization of internal control of payroll settlement and ways of improving the methods of accounting and internal control of payroll settlement at the base enterprise was considered.

It is proposed to introduce into practice the use of document flow schedules, to develop flexible wage rates and salaries, and to optimize tangible costs. It is recommended to revise the composition and structure of payroll costs, to reduce the amount of documentation due by introducing accumulative documents and using typical interdepartmental forms adapted for the use of automated accounting software.

Keywords: employee benefits, remuneration of labour, payroll budget, forms of remuneration of labour, accruals, deductions, reductions.